

Toimintamallin nimi: Yhteydenottomalli lastensuojeluun, sosiaalityöhön tai etsivään nuorisotyöhön, kun opiskelijasta herää huoli

Lyhyt kuvaus

Kyseessä on ensisijaisesti oppilaitokselle ja opiskeluhuollolle laadittu ohjeistus, joka sisältää kirjallisen ohjeistuksen (ks. liitteet) sekä sen pohjalta tehdyn koulutustallenteen.

Tarve ja tavoite

Tämä ohjeistus on luotu helpottamaan ja yhdenmukaistamaan alle 29-vuotiaille opiskelijoille tarjottavia tukimuotoja oppilaitoksen ulkopuolella niihin tilanteisiin, kun opiskelijan tilanne herättää huolta tai opiskelija on riskissä tippua opintojen ulkopuolelle. Ohjeistuksen tavoite on helpottaa yhteydenottojen tekemistä tarvittaessa lastensuojeluun, sosiaalityöhön tai etsivään nuorisotyöhön, sekä helpottaa monialaista työtä nuoren tukena.

Toteutuspaikka

Pohjois-Savon hyvinvointialue, Savon koulutuskuntayhtymä

Toimintamallin rakenne, roolit ja vastuut

Ohjeistus sisältää esimerkkejä yleisimmistä syistä huolta herättävään yhteydenottoon sekä konkreettiset yhteydenotto ohjeistukset kolmeen tahoon (lastensuojelu, sosiaalihuolto, etsivä nuorisotyö).

Oppilaitosympäristössä toimivien tahojen vastuu

- Tunnistaa huolta herättävä opiskelija
- Toimia oppilaitoksen oman ohjeistuksen mukaisesti huolta herättävän opiskelijan tilanteessa
- Ohjata opiskelija opiskeluhuollon palveluihin
- Tarvittaessa konsultointi ja / tai monialainen yhteistyö
- Tarvittaessa tehdä yhteydenotto sosiaalihuoltoon tai etsivään nuorisotyöhön

Toimintaprosessin kuvaus

Opiskelijan tilanteesta nousee huoli

- Työntekijä, jolla huoli herää, ohjaa opiskelijan opiskeluhuollon palveluihin (**opiskeluhuollon palvelut ovat ensisijaisia**)
- Kootaan tarvittavat toimijat monialaiseen työhön

Huoli opiskelijasta jatkuu ja

- Opiskelija tavoitetaan:
  - o Yhdessä opiskelijan kanssa yhteydenotto (jos opiskeluhuollon toimet ovat riittämättömät) sosiaalihuollosta vastaavaan viranomaiseen TAI lastensuojeluilmoitus TAI yhteydenotto etsivään nuorisotyöhön

- Konsultoi tarvittaessa sosiaalihuoltoa tai etsivää nuorisotyötä

Huoli opiskelijasta jatkuu ja

- Opiskelijaa ei tavoiteta:
  - Lastensuojeluilmoitus (alle 18-vuotiaasta)
    - Anna yhteydenotossa tietoa, mitä toimia opiskeluhoellossa on jo tehty
  - Tai ilmoitus sosiaalihuollon tarpeesta
    - Anna yhteydenotossa tietoa, mitä toimia opiskeluhoellossa on jo tehty
  - Tai yhteydenotto etsivään nuorisotyöhön
    - Opiskelijalle tulee antaa tieto yhteydenotosta etsivään nuorisotyöhön

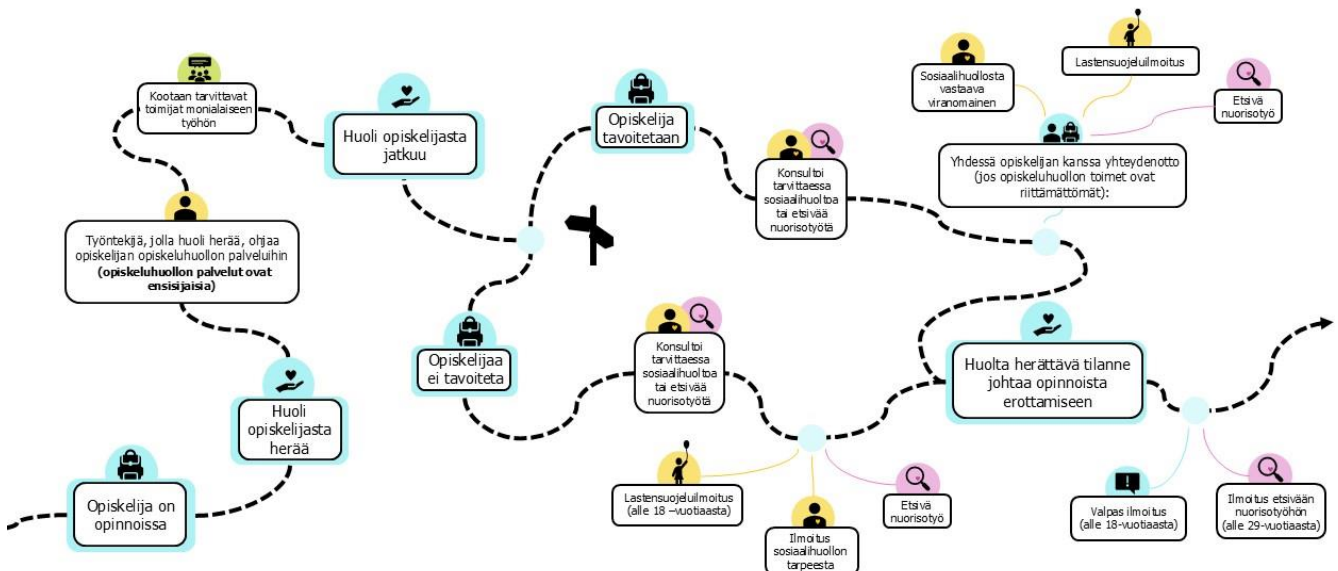
- Konsultoi tarvittaessa sosiaalihuoltoa tai etsivää nuorisotyötä

Opiskelijan huolta herättävä tilanne johtaa opinnoista erottamiseen

- Valpas ilmoitus (alle 18-vuotiaasta)
- Ilmoitus etsivään nuorisotyöhön (alle 29-vuotiaasta)

Toimintamalli

YHTEYDENOTTOMALLI LASTENSUOJELUUN, SOSIAALITYÖHÖN TAI ETSIVÄÄN NUORISOTYÖHÖN KUN OPISKELIJASTA HERÄÄ HUOLI

Resurssit

Olemassa olevat oppilaitoksen ja opiskeluhoollon sekä lastensuojelun, sosiaalityön ja etsivän nuorisotyön resurssit.

Mittarit ja seuranta

Huoleen perustuvien yhteydenottojen määrä, työntekijäkokemukset.

Liitteet ja linkit:

Kirjallinen ohjeistus ”Ohje yhteydenottoon lastensuojeluun, sosiaalityöhön tai etsivään nuorisotyöhön, kun opiskelijasta herää huoli”

Lomakkeen lähteet:

[Tunnista ja kuvaa hyvä toimintamalli - THL](#)

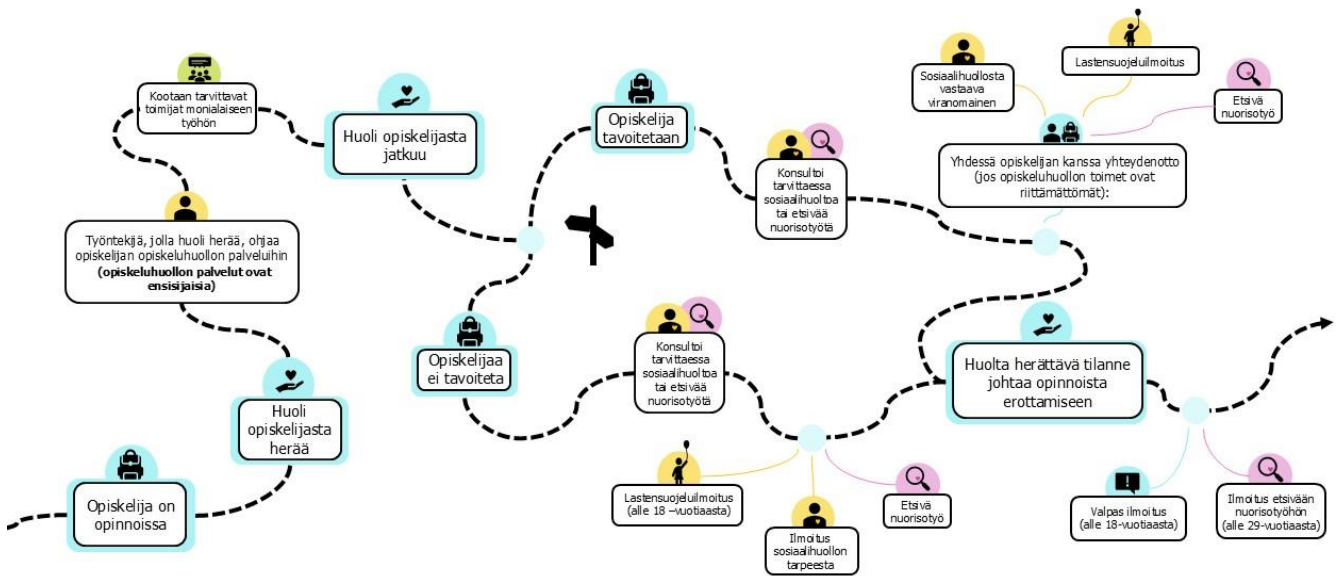
[Innokylä on kaikille avoin yhteisen kehittämisen ja tiedon jakamisen ympäristö | Innokylä](#)

Yhteydenottomalli lastensuojeluun, sosiaalityöhön tai etsivään nuorisotyöhön, kun opiskelijasta herää huoli

Tämä ohjeistus on tarkoitettu oppilaitoksen ja opiskeluhuollon työkaluksi helpottamaan yhteydenottoa lastensuojeluun, sosiaalityöhön tai etsivään nuorisotyöhön silloin, kun opiskelevasta nuoresta ja hänen hyvinvoinnistaan herää huoli.

Opiskelijan ensisijainen tuki on koulutuksen järjestäjän ohella opiskeluhuolto. Joskus opiskeluhuollon toimet ovat kuitenkin riittämättömiä tai opiskelija kieltäytyy opiskeluhuollon palveluista. Tämä ohjeistus on luotu helpottamaan ja yhdenmukaistamaan nuorille opiskelijoille tarjottavia tukimuotoja oppilaitoksen ulkopuolella niihin tilanteisiin, kun opiskelijan tilanne herättää huolta tai opiskelija on riskissä tippua opintojen ulkopuolelle.

YHTEYDENOTTOMALLI LASTENSUOJELUUN, SOSIAALITYÖHÖN TAI ETSIVÄÄN NUORISOTYÖHÖN KUN OPISKELIJASTA HERÄÄ HUOLI

Opiskelijan oikeudesta opiskeluhuoltoon säädetään [oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa \(1287/2013\) 11 ja 16§](#). Oppilaitoksen ja opiskeluhuollon henkilökunnalla on velvollisuus ohjata opiskelijaa hakemaan tarvitsemiaan opiskeluhuollon etuuksia ja palveluja (opiskeluterveydenhuolto, kuraattori, psykologi).

Alle 18-vuotiaat nuoret

Lastensuojeluilmoituksen ja ennakollisen lastensuojeluilmoituksen tekemisestä säädetään lastensuojelulain ([417/2007](#)) [25 ja 25 c §:ssä](#). Lastensuojeluilmoitus koskee **alle 18-vuotiaasta** nuorta ja on ajankohtainen silloin, kun ammattilainen on tehtävässään saanut tietää lapsesta, jonka hoidon ja huolenpidon tarve, kehitystä vaarantavat olosuhteet tai oma käyttäytyminen edellyttää mahdollista lastensuojelun selvittämistä.

Opintonsa keskeyttävien oppivelvollisten kohdalla on huomioitava, että heidän yksilöinti- ja yhteystietonsa luovutetaan ensisijaisesti aina heidän asuinkunnalleen, joka vastaa oppivelvollisuuden ohjauksesta ja valvonnasta ([oppivelvollisuuslaki 1214/2020 § 13](#)). Ota matalalla kynnyksellä konsultaation merkeissä yhteyttä nuoren asuinpaikkakunnan oppivelvollisuuden valvonnasta vastaavaan työntekijään.

Sosiaalihuoltolain mukaisen yhteydenoton tai yhteydenottopyynnön etsivään nuorisotyöhön voi tehdä myös alle 18-vuotiaasta nuoresta (ks. Lisää alta).

Täysi-ikäiset nuoret

Yhteydenotosta sosiaalihuoltoon tuen tarpeen arvioimiseksi säädetään sosiaalihuoltolain ([1301/2014](#)) [35 §:ssä](#). Sosiaalihuoltolain mukainen yhteydenotto on ajankohtainen, kun nuoren tilanne ei ole ratkaistavissa muilla keinoilla tai ammattilainen on tehtävässään saanut tietää henkilöstä, jonka sosiaalihuollon tarve on ilmeinen. Tai kun henkilö on ilmeisen kykenemätön vastaamaan huolenpidostaan, terveydestään tai turvallisuudestaan tai koska nuoren etu sitä vaatii eikä henkilön suostumusta yhteydenottoon sosiaalihuollosta vastaavaan viranomaiseen voida saada.

Yhteydenotosta etsivään nuorisotyöhön säädetään ([1285/2016](#)) [nuorisolain 10 ja 11 §:ssä \(30.12.2020/1232\)](#) , ja laki koskee **alle 29-vuotiaita** nuoria. Lakiin perustuva ilmoitus etsivään nuorisotyöhön tulee tehdä **viipymättä yli 18-vuotiaasta**, eli ei enää oppivelvollisesta nuoresta, joka **keskeyttää opinnot** ammatillisessa oppilaitoksessa tai lukiokoulutuksessa. Huoleen perustuva yhteydenotto etsivään nuorisotyöhön on ajankohtainen, jos nuori tarvitsee tukea päästäkseen palveluihin oppilaitoksen ulkopuolella, nuoren tukiverkostot vaikuttavat ohuilta ja kyky hoitaa asioitaan oppilaitoksen ulkopuolella herättää huolta. Jokaisen kunnan etsivä nuorisotyö pyrkii tavoittamaan opintonsa keskeyttäneet nuoret mahdollisimman pian keskeytyksen jälkeen. Siinä, missä määrin etsivät voivat toimia vielä opiskelijan statuksella olevien nuorten tukena, riippuu etsivän nuorisotyön paikallisesta resurssista ja niiden kohdentamiseen vaikuttavista linjauksista. Oppilaitoksen on joka tapauksessa hyvä olla etsiviin yhteydessä aina mahdollisimman matalalla kynnyksellä varhaisessa vaiheessa. Parhaat toimintatavat voidaan sopia hyvin esimerkiksi puhelimitse.

Yhteydenotto tehdään ensisijaisesti opiskelijan suostumuksella hänen huolta herättävästä tilanteestaan keskustellen. Tarvittaessa yhteydenotto voidaan tehdä suostumuksetta.

	Yhteydenotto opiskelu-huoltoon	Ilmoitus sosiaali-huollon tarpeesta	Yhteydenotto sosiaali-huollosta vastaavaan viranomaiseen	Lastensuojelu-ilmoitus	Yhteydenotto etsivään nuorisotyöhön
Jos ei ole opiskelijan suostumusta ja huoli herää	X	X		X	X
Opiskelija voi tehdä itse yhteydenoton	X		X	X	X
Opiskelijan suostumuksella tehty yhteydenotto	X		X	X	X

Alla olevassa taulukossa on lueteltu yleisimpiä syitä yhteydenottoon ja taulukon esimerkit koskevat opiskelijaa. Oppilaitoksella on omat ohjeensa nuoren tukemiseen huolen herätessä oppilaitoksen ja opiskeluhoillon keinoin. Kyseessä olevissa esimerkeissä opiskeluhoillon omat toimet eivät ole riittävät nuoren tukemiseksi tai nuori tarvitsee erityistä tukea oppilaitoksen ulkopuolella esim. palveluihin pääsemiseksi. Sosiaalihuoltolain mukaisen ilmoituksen tai yhteydenoton etsivään nuorisotyöhön voi tehdä myös alaikäisestä opiskelijasta.

	Ilmoitus tehdään (pääsääntöisesti vain yhteen tahoon)
	Ei ole itsestään riittävä peruste ilmoituksen tekemiseen
	Ilmoitusta ei tehdä ensisijaisesti

	Lastensuojelu- ilmoitus alle 18-v.	Sosiaalihuoltolain mukainen ilmoitus yli 18-v.	Yhteydenotto etsivään nuorisotyöhön
Selvittämättömät poissaolot opinnoista			
Vuorokausirytmien haasteet			
Taloudelliset haasteet	 Nuoren/perheen		
Riippuvuudet			
Sosiaalisten suhteiden haasteet (yksinäisyys, pelko, ihmissuhteet)			
Arjen toimintojen pitkäaikaiset haasteet (asuminen ja asiointi)			
Huomattavia vaikeuksia palveluihin hakeutumisessa			
Yhteisiin sopimuksiin sitoutumisen haasteet			
Asuminen (Vuokrarästit, häätö, levottomuus)			
Opiskelujen määräaikainen keskeytyminen			

Huomioitavaa yhteydenottoa/ilmoitusta tehdessä

- **Valpas-ilmoitusta** tehdessä:
  - Anna nuoren asuinpaikkakunnalle riittävä tieto nuoren tilanteesta esimerkiksi puhelimitse (Valpas-ilmoitus on todella suppea)
  - Tee samalla tarvittaessa lastensuojeluilmoitus, jos nuoren tilanteesta on noussut huoli.
- **Sosiaalihoitolain** mukaiseen yhteydenottoon tulee kirjata:
  - aiemmat ohjaukset muihin palveluihin (ketä ammattilaisia nuoren verkostossa jo on)
  - nuoren lupa yhteistyöhön (lisätietoja kohtaan)
- Yhteydenotto **etsivään nuorisotyöhön**:
  - Oppilaitoksen on hyvä tehdä yhteistyö etsivän nuorisotyön kanssa näkyväksi opiskelijoille ja heidän huoltajilleen - opintonsa aloittavien on hyvä tietää, millaisissa tilanteissa heidän yhteystietonsa saatetaan luovuttaa etsivälle nuorisotyölle, ja kuinka etsivät voivat heitä auttaa.
  - Nuorella tulee olla tieto, että hänen henkilötietonsa on annettu etsivälle nuorisotyöntekijälle (jos nuorta ei tavoita, tiedon voi antaa viestillä esim. puhelimeen, wilma-viesti, kirje).
  - Ilman nuoren suostumusta, et voi luovuttaa muita tietoja, kuin nuoren yhteys- ja yksilöintitiedot (nimi, syntymäaika, puhelinnumero/osoite)
  - Jos ilmoitusvelvollinen on ottanut yhteyttä sosiaalihuollosta vastaavaan viranomaiseen, ei samojen tietojen perusteella tarvitse tehdä ilmoitusta etsivälle nuorisotyölle.

	Sähköinen kanava	Konsultointi	Puhelin	Postitse
Lastensuojelu-ilmoitus	Lisää tähän oman hyvinvointialueesi yhteystiedot			
	Sähköinen kanava	Konsultointi	Puhelin	Postitse
Sosiaalihoitolain mukainen ilmoitus	Lisää tähän oman hyvinvointialueesi yhteystiedot			

Yhteydenotto etsivään nuorisotyöhön	Sähköinen ilmoitus: yhteysetsivaan.fi Suojattu sähköposti, yhteystiedot paikkakunnittain: entit.fi	Etsivien yhteystiedot paikkakunnittain: entit.fi	Etsivien yhteystiedot paikkakunnittain: entit.fi	Etsivien yhteystiedot paikkakunnittain: entit.fi
---	--	---	--	--

Yhteydenottomalli on luotu yhdessä Pohjois-Savon hyvinvointialueen työikäisten sosiaalipalveluiden ja lastensuojelun esihenkilöiden sekä etsivän nuorisotyön henkilökunnan kanssa. Lisäksi ohjeistus on käynyt Itä-Suomen AVI:n, Into etsivä nuorisotyö ja työpajatoiminta ry:n sekä oppivelvollisuudesta vastaavien työntekijöiden kommentoitavana.

Tuulia Laitinen
Projektikoordinaattori
/ Sosiaali-, mielenterveys- ja päihdepalvelut
040 631 1040
tuulia.laitinen@pshyvinvointialue.fi

Heini Lintunen
Projektikoordinaattori
/ Siilinjärven kunnan nuorisotoimi
044 740 1367
heini.lintunen@siilinjarvi.fi